

STORTINGET

Innst. 343 L

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Dokument 8:187 L (2022–2023)

Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Helge André Njåstad, Erlend Wiborg, Bård Hoksrud, Himanshu Gulati, Terje Halleland, Sivert Bjørnstad, Marius Arion Nilsen, Tor André Johnsen, Bengt Rune Strifeldt og Frank Edvard Sve om fjerning av eiendomsskatt

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet ble følgende forslag fremmet 29. mars 2023:

«Vedtak til lov

om opphevelse av lov 6. juni 1975 nr. 29 om eieendomsskatt til kommunane (fjerning av eiendomsskatten)

I

Lov 6. juni 1975 nr. 29 om eieendomsskatt til kommunane oppheves.

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer, likevel senest 1. januar 2024.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Frode Jacobsen, lederen Eigil Knutsen, Tellef Inge Mørland, Mona Nilsen og Gaute Børstad Skjervø, fra Høyre, Mahmoud Farahmand, Irene Heng Lauvsnes, Heidi Nordby Lunde og Helge Orten, fra Senterpartiet, Kjerstin Wøyen Funderud, Geir Pollestad og Per Martin Sandtrøen, fra Fremskrittspartiet, Hans Andreas Limi og Roy Steffensen, fra Sosialistisk Venstreparti, Kari Elisabeth Kaski, fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn, fra Miljøpartiet De Grønne, Lan Marie Nguyen Berg, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til at finansministeren har uttalt seg om forslaget i brev av 25. april 2023. Brevet følger som vedlegg til denne innstillingen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at eiendomsskatten er en valgfri kommunal skatt som kommunestyret i den enkelte kommune selv avgjør. Et mål med denne skatten er å gi kommunene mulighet til å påvirke nivået på skatteinntekter i egen kommune. Eiendomsskatten vedtas og skrives ut på nytt hvert enkelt år i den enkelte kommune.

Flertallet legger til grunn at en viss lokal beskatningsrett er viktig for at det kan gjøres politiske prioriteringer i den enkelte kommune knyttet til kommunenes inntekter og utgifter.

Flertallet viser til finansministerens brev av 25. april 2023 som følger denne innstillingen. I brevet understreker finansministeren at

«[e]n full opphevelse av eiendomsskattelova kan ha store økonomiske konsekvenser for enkelte kommuner, særlig vannkraftkommuner og kommuner som er vertskap for store petroleumsanlegg og andre store anlegg».

Flertallet deler også finansministerens vurdering av at

«[s]elv om det ikke er et mål at kommunene over tid skal gå med store overskudd, vil kommuner i enkelte år kunne ha overskudd dersom for eksempel skatteinntektene blir større enn budsjettert. Dette gir mange kommuner muligheter til å bygge opp buffere i møte med mer økonomisk usikre tider».

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Stortinget etter forslag fra Solberg-regjeringen reduserte maksimal sats for eiendomsskatt fra 7 til 4 promille for boliger og fritidseiendom. Eiendomsskatt på bolig kan ramme skjevt fordi den ikke tar hensyn til betalingsevne. Det er imidlertid opp til kommunene å avgjøre om de skal ha en slik skatt. En oppheving av eiendomsskatteloven vil medføre at kommunene mister muligheten til å ta eiendomsskatt fra kraftverk, som utgjør en betydelig del av kommunenes kraftinntekter. I 2021 ga eiendomsskatt kommunene inntekter på over 15 mrd. kroner, slik at en oppheving av loven vil medføre store konsekvenser. Disse medlemmer påpeker at det ikke er ansvarlig å oppheve loven uten en konsekvensutredning, og at store omlegginger av skattesystemet bør skje etter grundige utredninger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet understreker at eiendomsskatten er en liten inntekt for kommunesektoren samlet, men den utgjør mye for en vanlig husstand eller hytteeier. Inntektene fra hus og hytter utgjorde om lag 8 mrd. kroner i 2022. Det var i snitt 1,4 pst. av inntektene i kommunene. Disse medlemmer legger betydelig vekt på at Statistisk sentralbyrås KOSTRA-tall viser at kommunenes økonomi er vesentlig styrket de siste årene. Kommunenes disposisjonsfond er tredoblet fra 27 mrd. kroner i 2015 til 82 mrd. kroner i 2022. Denne markante styrkingen har foregått over flere år, hovedsakelig mens Fremskrittspartiet og Høyre satt i regjering. Samtidig har kommunene i denne perioden hatt stabilt store overskudd på mellom 9 og 23 mrd. kroner.

Disse medlemmer har merket seg at det fra enkelte partier legges til grunn at de som eier sin bolig, også har høy inntekt og formue, og at dette rettferdiggjør eiendomsskatten. Disse medlemmer tar avstand fra at dette berettiger en usosial tilleggs skatt ut over den ordinære inntekts- og formueskatten, da det

på personnivå ikke finnes noen sammenheng mellom betalingsevne og verdi på den enkeltes bolig. Hverken gjeldssituasjon eller inntektsforhold hensyntas når eiendomsskatt beregnes, og dette setter særlig unge, nyetablerte familier, mange pensjonister og lavtlønte i en vanskelig situasjon, med eiendomsskatt som en betydelig byrde på toppen av høye rente- og strømutfgifter og prisøkninger. Når kommunene i samme situasjon kan bygge opp store fond, viser det at ordningen er urimelig, har utspilt sin rolle og må endres.

Disse medlemmer har merket seg at det fra tilhengerne av denne usosiale skatten hevdes at en krone i redusert inntekt til kommunen er en krone mindre til velferdstjenester som skole, helse og eldreomsorg. Disse medlemmer tar avstand fra at reduserte inntekter må tas fra disse sektorene. Det er ikke Fremskrittspartiets politikk. Senter for økonomisk forskning sine analyser indikerer dessuten at i 2020 var effektiviseringspotensialet for landet som helhet rundt 20 pst. innenfor sektorene barnehage, grunnskole og omsorgstjenester. Effektivitet og omstilling gir gjerne resultater på sikt, men ut ifra tallene er det en liten omstilling som skal til for å tjene inn det kommunene vil tape ved å fjerne eiendomsskatten. De 34 kommunene som ikke krever inn eiendomsskatt, viser at dette er fullt mulig og indikerer at enkelte kommuner lettere velger eiendomsskatt foran en innsats med effektivisering og prioritering av sine midler.

Disse medlemmer viser til at kommunene med kraftanlegg har andre inntekter fra denne virksomheten enn eiendomsskatt, og at eiendomsskatt på nett/linjer ytterligere belaster husholdninger når eiendomsskatten videreføres gjennom nettleien. Disse kommunene er som andre kommuner en del av inntektssystemet og må forutsettes å kunne drifte sin virksomhet innenfor de samme rammene, sammen med inntektene fra konsesjonsavgifter, konsesjonskraft og naturressursskatt. Disse medlemmer anerkjenner at enkelte kommuner som i stor grad har gjort seg avhengige av disse inntektene, trenger noe tid for å tilpasse driften til nivået som følger av det ordinære inntektssystemet. Disse medlemmer legger til grunn at eiendomsskatten i Norge bør være avviklet i sin helhet senest i løpet av fire år.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med de nødvendige lovendringsforslag for at alle boliger og fritidsboliger unntas fra eiendomsskatt fra 1. januar 2024.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for avvikling av eiendomsskatten for næringsseiendom, herunder kraftanlegg og nett.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt mener kommunene bør ha størst mulig handlefrihet i fastsettelse av satsen for den kommunale eiendomsskatten, og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag om å fjerne grensen for maksimal eiendomsskatt.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med de nødvendige lovendringsforslag for at alle boliger og fritidsboliger blir unntatt fra eiendomsskatt fra 1. januar 2024.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for avvikling av eiendomsskatten for næringsseiendom, herunder kraftanlegg og nett.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag om å fjerne grensen for maksimal eiendomsskatt.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:187 L (2022–2023) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Helge André Njåstad, Erlend Wiborg, Bård Hoksrud, Himanshu Gulati, Terje Halleland, Sivert Bjørnstad, Marius Arion Nilsen, Tor André Johnsen, Bengt Rune Strifeldt og Frank Edvard Sve om fjerning av eiendomsskatt – vedtas ikke.

Oslo, i finanskomiteen, den 9. mai 2023

Eigil Knutsen

leder

Frode Jacobsen

ordfører

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Finansministeren

Stortingets finanskomite
Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
23/1853 -

Dato
25.04.2023

Dokument 8:187 L (2022-2023) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Helge André Njåstad, Erlend Wiborg, Bård Hoksrud mfl om fjerning av eiendomsskatt

Jeg viser til brev 31. mars 2023 vedlagt til uttalelse ovennevnte forslag om opphevelse av lov 6. juni 1975 nr. 29 om eiendomsskatt til kommunane (eiendomsskattelova).

Eiendomsskatt er en kommunal skatt og er valgfri i den forstand at det er kommunestyret i den enkelte kommune som avgjør om det skal skrives ut eiendomsskatt i kommunen. Skatten vedtas på nytt hvert enkelt år. En viss lokal beskatningsrett er viktig for at det kan gjøres politiske prioriteringer i den enkelte kommune.

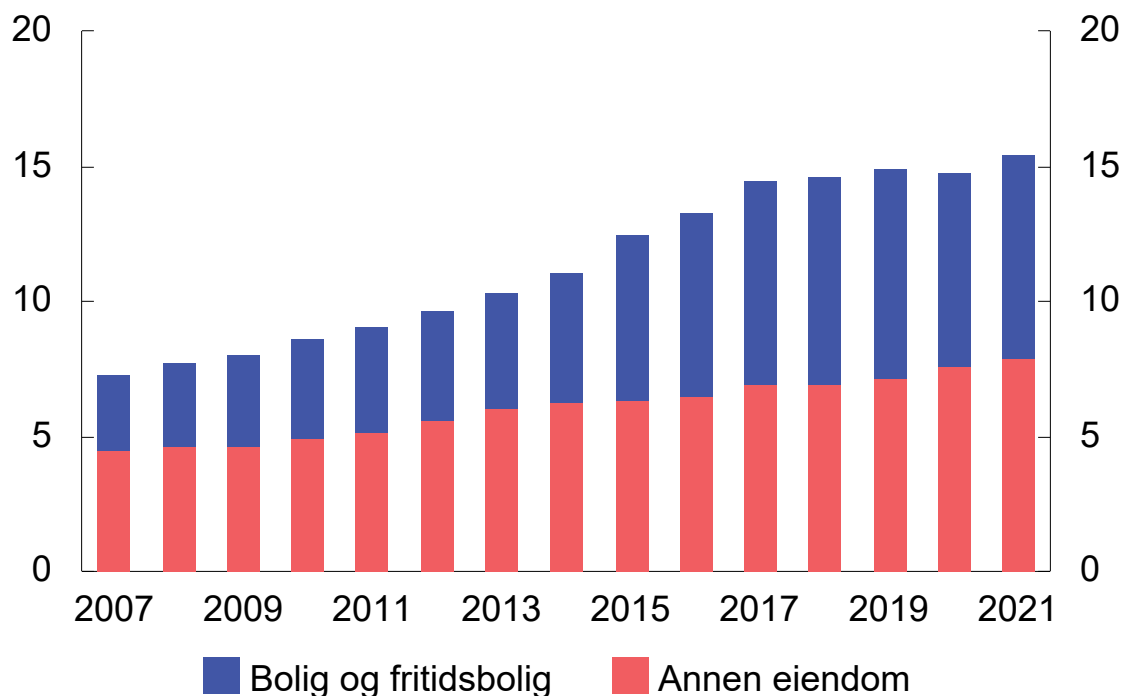
Selv om det ikke er et mål at kommunene over tid skal gå med store overskudd, vil kommuner i enkelte år kunne ha overskudd dersom for eksempel skatteinntektene blir større enn budsjettert. Dette gir mange kommuner muligheter til å bygge opp buffere i møte med mer økonomisk usikre tider.

Figur 1 viser utviklingen i kommunenes eiendomsskatteinntekter under i perioden 2007-2021. Som det fremgår økte samlet eiendomsskatt under Solbergregjeringen (2014-2021).

Figur 1 Eiendomsskatt 2007-2021. Mrd. 2021-kroner.

Eiendomsskatt 2007-2021

Mrd. 2021-kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå (KOSTRA)

Selv om den samlet sett har økt de senere årene, utgjør skatt på boliger og hytter for de fleste kommunene likevel en begrenset del av kommunens samlede skatteinntekter. Som det framgår av Hurdalsplattformen, vil regjeringen videreføre de gjeldende maksimale skattesatsene for eiendomsskatt på bolig- og fritidseiendom, samt næringseiendom.

Samtidig er regjeringen opptatt av at det ikke skal være manglende overføringer fra staten til kommunene som skal være avgjørende for om kommunene innfører eiendomsskatt eller ikke. Derfor har denne regjeringen bidratt til å øke kommunenes frie inntekter.

En full opphevelse av eidegdomsskattelova kan ha store økonomiske konsekvenser for enkelte kommuner, særlig vannkraftkommuner og kommuner som er vertskap for store petroleumsanlegg og andre store anlegg.

Sett hen til det ovenstående finner jeg ikke å kunne anbefale forslaget.

Med hilsen

Trygve Slagsvold Vedum

